

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/360/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2213216568
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daša Kontríková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2213216568.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Daša Kontríková a členiek senátu: JUDr. Iveta Jankovičová a JUDr. Gabriela Brišková v právnej veci žalobcu: PROFI CREDIT Slovakia s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpený: JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516 proti žalovanej: A. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXX/XX, J., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej, spotrebiteľského združenia OSA, so sídlom Fedinova 9, Bratislava, o zaplatenie 842,36 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda, č. k. 14C/144/2013-33 zo dňa 5. februára 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa **p o t v r d z u j e**.

Žalovanej a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu žalobcu zamietol. Po právnej stránke rozsudok odôvodnil § 497 Obchodného zákonníka, § 2, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, 2 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 39, § 37 ods. 1, § 40 ods. 1, § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, § 54 ods. 1, 2, § 517 ods. 1, § 565 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ). Skutkovo tým, že na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žaloba je v celom rozsahu bezdôvodná. Zo žalobcom predloženého splátkového kalendára vyplýva, že žalovaná ku dňu podania žaloby už zaplatila 986,87 eur, teda sumu vyššiu, než je istina úveru (829,85 eur). V zmluve o úvere nie je uvedená výška úroku, preto ho žalobca nemôže požadovať od žalovanej. Na ostatné úroky, poplatky a sankcie žalobca nemá nárok ani preto, lebo ich dojednanie vo všeobecných obchodných podmienkach žalobcu je absolútne neplatné. Ide o tzv. typovú zmluvu, napísanú drobným až nečitateľným písmom, teda zmluva vrátane všeobecných obchodných podmienok bola vopred pripravená žalobcom bez účasti druhej strany, spotrebiteľa, pričom konkrétny spotrebiteľ nemal právo zásadným spôsobom do nej zasahovať, prípadne meniť jej podmienky. Nejde teda o podmienky individuálne dojednané. Dôvodom ich absolútnej neplatnosti je rozpor s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1, § 39 OZ absencia písomnej formy podľa § 40 ods. 1 OZ. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., v konaní mala žalovaná plný úspech, k náhrade si však žiadne trovy neuplatnila.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie žalobca prostredníctvom právnej zástupkyne. Odvolanie odôvodnil tým, že z napadnutého rozsudku vyplýva, že súd dospel k záveru, že v zmluve o revolvingovom úvere nie je uvedený úrok a preto ho žalobca nemôže požadovať. Na základe toho a po porovnaní vyplatenej sumy a sumy splatnej súd dospel k záveru o bezdôvodnosti žaloby. Ďalej súd uvádza, že na ostatné úroky, poplatky a sankcie žalobca nemá nárok, lebo ich dojednanie vo všeobecných podmienkach je neplatné, dôvodom ich neplatnosti má byť rozpor s dobrými mravmi.

Záveru súdu o tom, že v zmluve uzavretej medzi účastníkmi nie je uvedený úrok za úver, nie sú správne. Zo zmluvy vyplýva, že výška zmluvnej odmeny predstavuje čiastku 29.360 Sk. Zmluvná odmena je cenou plnenia, čo v prípade zmluvy o úvere znamená odplatu za požičanie peňažných prostriedkov. Z uvedeného je nesporné, že rozhodnutie súdu nie je správne ani po stránke skutkovej, ani následne po stránke právnej. Výška úroku je v zmluve uvedená. Žalobkyňa podotkla, že spôsob vyjadrenia úroku v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy zákon neurčoval a preto zákonnej požiadavke vykladanej v súlade s princípom zmluvnej slobody vyhovuje uvedenie úroku akejkoľvek z vyššie spomenutých foriem. O ostatných úrokoch, poplatkoch a sankciách, ktoré by mali byť dojednané vo všeobecných podmienkach žalobca uvádza, že takéto nároky neboli ani predmetom súdneho konania a z napadnutého rozsudku nie je preskúmateľné, vôbec o aké nároky by malo ísť. Je tiež nepreskúmateľné, v čom by mal súdom tvrdený rozpor s dobrými mravmi spočívať a čoho sa má týkať súdom uvádzaná absencia písomnej formy. Rozsudok a jeho zdôvodnenie nie je v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p., lebo z jeho odôvodnenia nie možné zistiť nielen skutkovú stránku ohľadne tvrdení súdu o ostatných úrokoch a poplatkoch, ale ani právne posúdenie a význam pre rozhodnutie vo veci samej. Na základe uvedeného žalobca navrhuje, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok a žalovaného zaviazal na zaplatenie žalovaných nárokov, k náhrade trov konania, vrátane trov právneho zastúpenia pred súdom prvého stupňa, alternatívne, aby napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Žalobkyňa si zároveň uplatnila nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou, účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustný odvolací dôvod (§ 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p.), preskúmal rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že nemožno prihliadnuť na argumenty žalobcu v odvolaní.

Odvolací súd z predloženého spisového materiálu zistil, že žalobca uzavrel 17.10.2007 so žalovanou zmluvu o poskytnutí revolvingového úveru a poskytol žalovanej úver vo výške 829,85 eura, ktorý mala splatiť v 36 mesačných splátkach po 50,12 eura. Žalovaná si svoju povinnosť riadne nesplnila a žalobcovi z poskytnutého úveru vrátila sumu 981,96 eura a ostala mu dlžná 842,36 eura.

Súd žalobu žalobcu zamietol z dôvodu, že žalovaná zaplatila žalobcovi 986,87 eura, t.j. vyššiu sumu ako jej bola poskytnutá (829,85 eura). Uzavrel, že zmluva o revolvingovom úvere neobsahuje výšku úroku, preto úrok žalobca žiadať nemôže požadovať. Nárok žalobcu považoval za uplatnený v rozpore s dobrými mravmi a uplatnený z absolútne neplatného právneho úkonu, preto ho žalobcovi nepriznal.

Žalobca v odvolaní namietal, že rozsudok nie je riadne odôvodnený, nie je zrejmé, prečo bola žaloba zamietnutá, pretože zmluva o revolvingovom úvere uzavretá medzi účastníkmi 12.10.2007 obsahovala všetky podstatné náležitosti v súlade so zákonom o spotrebiteľských úveroch.

Zo žaloby je tiež zrejmé, že vzhľadom k tomu, že žalovaná bola v omeškaní s úhradou splátky č. 20 o viac ako 3 mesiace, žalobca si uplatnil právo veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka, t.j. okamžitú splatnosť celého úveru. Žalovaná mala uhradiť sumu nezaplatených splátok vo výške 824,36 eura dňa 1.10.2009. Túto sumu nezaplatila ani len čiastočne.

Aktuálne znenie §5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa oprávňuje súdy aj bez návrhu skúmať otázku premlčania uplatneného nároku, návrh bol podaný na súd dňa 19.08.2013, pričom v súlade s vyššie uvedeným, podľa tvrdení samotného žalobcu uplatnený nárok vo výške 842,36 eura sa stal splatným dňa 01.10.2009.

Na základe zákona č. 102/2014 Z. z. (článku VIII.) došlo k novele zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene ďalších zákonov a bolo prijaté nové ustanovenie § 5b, podľa ktorého, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keby inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. Podľa článku XIV. Zákona č. 102/2014 Z.z., predmetné ustanovenie vstúpilo do účinnosti od 01.05.2014. V § 29b

zák. č. 102/2014 Z.z. boli prijaté prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 01.05.2014, nie však k novoprijatému ustanoveniu § 5b citovaného zákona.

Právna teória i prax pozná rozdiel medzi pravou a nepravou retroaktivitou. Pre pravú retroaktivitu platí, že lex posterior ruší (neuznáva) právne účinky v dobe účinnosti legis prioris, prípadne vyvoláva alebo spojuje práva a povinnosti subjektov s takými skutočnosťami, ktoré v dobe účinnosti legis prioris nemali povahu právnej skutočnosti. V prípade nepravnej retroaktivity „nový zákon síce nezakladá právne následky pre minulosť, avšak buď povyšuje minulé skutočnosti za podmienku budúceho právneho následku (jednoduchú výlučnosť) alebo modifikuje pre budúcnosť právne následky podľa skorších zákonov založené ... nepravé spätné pôsobenie zákona znamená len, že nový zákon zachyčuje (právne kvalifikuje) minulé skutočnosti alebo, že sa dotýka (modifikuje, ruší) existujúce právne následky.

Všeobecne v prípadoch časového stretu starej a novej právnej normy platí nepravá retroaktivita, t.j. od účinnosti novej právnej normy sa i právne vzťahy, vzniknuté podľa zrušenej právnej normy, riadia novou právnou normou. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, právne nároky, ktoré z týchto vzťahov vznikli, ako i vykonané právne úkony, sa riadia zrušenou právnou normou (dôsledkom opačnej interpretácie stretu právnych noriem by bola pravá retroaktivita). Aplikuje sa tu princíp ochrany minulých právnych skutočností, najmä právnych konaní. Pokiaľ u pravej retroaktivity platí zásada všeobecnej neprípustnosti, za ktorej existujú striktne obmedzené výnimky prípustnosti, u nepravnej retroaktivity platí naopak zásada všeobecnej prípustnosti, u ktorej existujú výnimky jej neprípustnosti.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, pokiaľ súd rozhoduje o nároku žalobcu na zaplatenie žalovanej sumy ako práva zo spotrebiteľskej zmluvy v čase, keď už vstúpilo do účinnosti ustanovenie § 5b zákona č. 205/2007 Z. z. (na základe novely vykonanej zákonom č. 102/2014 Z. z. účinnou od 01.05.2014), je oprávnený (a zároveň povinný) prihliadať aj bez návrhu na premlčanie nároku, keďže v danom prípade platí nepravá retroaktivita, t.j. od účinnosti novej právnej normy sa riadia i právne vzťahy, ktoré vznikli aj podľa predchádzajúcej právnej normy.

V prejednávanej veci síce žalovaná nenamietala premlčanie uplatneného nároku žalobcom ale v zmysle citovaného ustanovenia je potrebné aj bez návrhu, t.j. ex offio prihliadnuť na premlčanie uplatneného nároku, ktoré má za následok už bez ďalšieho nevyhnutnosť zamietnutia návrhu veriteľa. Žalovaná suma sa stala splatnou 01.10.2009, trojročná premlčacia lehota uplynula 01.10.2012, návrh bol podaný po uplynutí premlčacej lehoty, 19.08.2013. Premlčanie nároku sa stalo skutočnosťou, ktorá bráni tomu, aby súd veriteľovi jeho právo priznal. Na základe princípu nepravnej retroaktivity právnych noriem (starej aj novej právnej úpravy) súd nebol preto povinný prihliadať na podmienky uvedené v § 100 ods. 1 OZ, t.j. prihliadať na premlčanie dlhu iba na námietku dlžníka.

Podľa názoru odvolacieho súdu v prejednávanej veci je otázku dĺžky premlčacej lehoty posúdiť podľa ustanovení Občianskeho zákonníka.

Zákon č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy úpravu premlčania vôbec neobsahoval, pričom takáto úprava je obsiahnutá v dvoch právnych predpisoch, a to v ust. § 387 a nasl. Obchodného zákonníka a ust. § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka. Právna úprava premlčania obsiahnutá v OZ je pre spotrebiteľa výhodnejšia a tejto výhodnejšej úpravy sa spotrebiteľ nemôže vzdať. Napriek tomu, že v danom prípade ide o zmluvu upravenú v § 497 až § 507 Obchodného zákonníka, s prihliadnutím na to, že ide o zmluvu spadajúcu pod režim zákona o spotrebiteľských úveroch, bolo dôvodné predmetnú zmluvu posudzovať podľa citovaného zákona, ako aj ustanovení Občianskeho zákonníka, a to i v otázke dĺžky premlčacej lehoty. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že hoci má zmluva o spotrebiteľskom úvere charakter absolútneho obchodu, neprestáva byť zmluvou spotrebiteľskou. Pri spotrebiteľských zmluvách, ktoré predstavujú širší pojem, má z hľadiska aplikovateľnosti prednosť Občiansky zákonník, keďže aplikácia Obchodného zákonníka prichádza do úvahy až po uplatnení spotrebiteľského práva. Z hľadiska poradia aplikovateľnosti v prípade spotrebiteľských zmlúv Obchodný zákonník celkom alebo z časti musí ustúpiť nutnej prioritnej aplikácii spotrebiteľského práva v širšom slova zmysle, t.j. aplikácii Občianskeho zákonníka. Normy obchodného práva sú totiž v prípade spotrebiteľských zmlúv použiteľnými len vtedy, ak neodporujú úprave, ktorá tu má z povahy veci prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v Občianskom zákonníku a predpisoch vydaných na jeho vykonanie. Uplatnený nárok je plnením zo spotrebiteľskej zmluvy (konkrétne zo zmluvy

o revolvingovom úvere, v ktorej jedným zo zmluvných strán je spotrebiteľ), premlčuje sa nárok na peňažné plnenie (z uvedeného zmluvného vzťahu) v 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle ust. § 101 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ust. § 52 ods. 2 OZ, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Citované ustanovenie preto ukladá orgánu aplikujúcemu právo použiť v prospech spotrebiteľa všetky ustanovenia, ktoré sú pre spotrebiteľa ako slabšiu zmluvnú stranu priaznivejšie.

Nemožno opomenúť ani ust. § 54 ods. 1 OZ, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Preto ani uzavretie absolútneho obchodno-záväzkového vzťahu, ktorý je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou, sa nemôže odchyliť od občianskoprávnej úpravy v otázke premlčania, ktorá je na prospech spotrebiteľa na rozdiel od právnej úpravy premlčania v Obchodnom zákonníku. Spotrebiteľ si nemôže zhoršiť svoje zmluvné postavenie, preto je v legitímnom očakávaní použitia pre neho priaznivejšej právnej úpravy.

Je preto potrebné uzavrieť, síce nepopierajúc povahu úverovej zmluvy ako absolútneho obchodu, na otázku premlčania je však potrebné vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy aplikovať ustanovenia OZ, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Takéto pravidlo je ustálené aj v aplikačnej praxi súdov (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.01.2011 sp. zn. 5MCdo/20/2009, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 23.11.2011 sp. zn. 17Co/167/2011, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11.06.2013 sp. zn. 6Co/218/2012, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/26/2012 a 6Co/81/2012), ktoré riešenie odobril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení pod sp. zn. I. ÚS 402/2013-10 zo dňa 19. júna 2013, v ktorom skonštatoval, že prednostným uplatnením Občianskeho zákonníka na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z. z. definitívne normatívne vyriešila (doplnením ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka), že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z autentického výkladu zákonodarcu vyplýva, že Občiansky zákonník bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne, aj keby sa na právny režim mala použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 1. apríl 2015, predmetné ustanovenie poníma výkladový status a jeho cieľom je iba *expressis verbis* vyjadriť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské záväzky. V súvislosti s uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.03.2013, sp. zn. 6 MCdo/4/2012 súd uvádza, že Najvyšší súd SR v posudzovanej kauze nevyslovil právny názor, že na premlčanie nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv sa nepoužije úprava priaznivejšia pre spotrebiteľa napr. občianskoprávna v zmysle ust. § 52 ods. 2 a § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Odvolací súd v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. výzvou zo dňa 6.5.2015 vyzval žalobcu, aby sa vyjadril k možnému použitiu § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Žalobca výzvu prevzal dňa 11.05.2015 a na výzvu nereagoval. Odvolací súd uvedeným procesným postupom umožnil žalobcovi argumentovať a odôvodniť právo na zaplatenie dlžnej sumy, neodňal mu možnosť konať pred súdom, žalobca svoje právo nevyužil.

Bolo by nadbytočné a nevhodné zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa a vyjadriť hore uvedený právny názor, ktorý by bol súd prvého stupňa povinný akceptovať a napokon žalobu zamietnuť. Zrušenie rozsudku by vzhľadom k zmene právnej úpravy nemohlo žalobcovi priniesť priaznivejší výsledok sporu, ktorý odvolaním sledoval.

Odvolací súd preto po rozhodnutí súdu prvého stupňa v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

V odvolacom konaní úspešnej žalovanej a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania. Náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnili a ani im žiaden trov odvolacieho konania nevznikli, preto im odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Senát odvolacieho súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.